

זכרון תורת משה

אכסניה לתורה וחסידות

יו"ל ע"י חבורת האברכים שע"י מרכז מוסדות לעלוב
מיסודו של כ"ק מרן אדמו"ר הקוה"ט זצוקללה"ה זיע"א
בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר עט"ר שליט"א

פרשת כי תשא – שושן פורים

ט"ו אדר תשפ"ה

שנה כ"ד גליון א' רג

זמני כניסת ויציאת שבת קודש

ר"ת	מוצ"ש	הדה"נ	
בני ברק	6:26	5:26	7:01
ירושלים	6:24	5:11	7:04
בארא פארק	8:03	6:44	6:15

שיחת קודש

מפ"ק כ"ק מרן אדמו"ר עט"ר שליט"א

תכלית השמחה בפורים הוא תשובה מאהבה ולהיות באחדות

נמצאין אנו עכשיו בחודש אדר, ומשנכנס אדר מרבין בשמחה, וידוע שהשמחה של אדר משמח את כל העולם, אך צריך לזכור את תכלית השמחה, וסתם שמחה יש בכל המקומות הישיבות והת"ת שעושין הפורים רב וכדו', אבל צריך לזכור את תכלית השמחה שהוא פנימיות

השמחה, שמחה בתויר"ש, חודש אדר הי' ימי תשובה, שבו הי' קבלה"ת מאהבה, והי' בו צומו עלי שלושת ימים.

וההקדמה לתשובה וקבלה"ת היא האחדות, כמו שהיה בקבלה"ת ויחן שם ישראל נגד ההר ואמרו חז"ל וכן איתא שם ברש"י כאיש אחד בלב אחד, ובל"ז לא הי' יכול להיות קבלה"ת, כי בזה הוא עיקר השלימות והמכה בפטיש שבזה היו יכולים לבא לקבלה"ת, וכמו שאמרו חז"ל אין לקב"ה כלי מחזיק ברכה יותר מהשלוש, כמו שנאמר ד' עוז לעמו יתן ד' יברך את עמו בשלום, וכי יש ברכה יותר מהשלוש, ואם רוצים כלי מחזיק ברכה, מוכרח הוא להיות עם שלם, כדכ' דרכי דרכי נועם וכל נתיבותי שלום, שנכתב בלשון רבים, "דרכיה" דרכי' וכן וכל נתיבותיה", והדיוק בזה שכל האופנים הדרכים וכל הסימטאות, צריך להיות בשלום, וח"ו שלא י-הא בהם מיני פוליטיק, ואפי' באופן נסתר, ושלום ואחדות מוכרחין להיות לפחות אם קצת אמת, ואם שקר ופוליטיק אין יכול להיות כלל אחדות כמו שנאמר והאמת והשלו' אהבו, דברי אמת ושלום, ובל"ז הוא א' בפה וא' בלב רחמנ"ל.

ואמרו חז"ל (מגילה יג): ליכא דידע לישנא בישא כהמן הרשע העמלקי הזה ימש"ו, ואחשוורוש לא הי' ג"כ אוהב ישראל, וכדאמרי במגילה והמלך והמן ישבו לשתות, ואמרו בגמ' מלה"ד לשנים שהיו סמוכין ול"ז ולזה בקעה וכו', אבל המן הרשע שהי' מזרע עמלק הי' שונא ביותר, וא"ל אחשוורוש שירא מהקב"ה שינקום בו, וע"ז אמר לו המן בין הדברים, שזה עם מפזר ומפורד, שהם נמצאים במחלוקת ומפוזרים ומפורדים, לא יצילם הקב"ה וג"כ לא ינקום בך רח"ל, ואסתר המלכה אמרה למרדכי לך כנוס את כל היהודים שי-הא אחדות בתוך כלל ישראל שבזה י-הא התשובה כלי מחזיק ברכה ע"י השלום, ויתקבל תשובתם ברחמים וברצון. וכן מסתים המגילה ידובר שלום לכל זרעו אך צריך שי-הא אחדות באמת ובלא חנופה וכדו', ולאהוב כל ישראל באהבה גמורה רק בגלל שהוא ישראל וכדאיתא בספרים שכל אוהב המלך אוהב את בניו רק בגלל שהם בני המלך, וכשאוהבים את בניו אוהבים המלך, ותל"י הא בהא, ואנו אוהבים את בני המלך כי אוהבים המלך, וזהו רצון המלך שנחבב את בניו, ולפי"ז אתי שפיר שההכנה לתשובה וקבלה"ת הוא באמת ואחדות.

דרכי דרכי נועם וכל נתיבותי שלום, שהכל בכל, בכל הדרכים הוא רק שלום, ואיתא בספה"ק מצדיקי אמת, כי בשמחה תצאו וכו' שבשמחה יוצאין מכל הצרות מכל המיצרים, ובשלום תובלון, ומגיעין לשלמות הגמור ע"י

כוח השמחה, והחלק ב' מפורסם הוא פחות ומוכא זה בבית אברהם בחלק המכתבים. וג"כ על אחדות זוכין לקבלת התפילות כמפוי מהארז"ל, ובאמת כ"א לעצמו יאמר במדת האפשר לפני התפילה "הריני מקבל עלי מצות ואהבת לרעך כמוך", וע"י זה ההכנה לקבלת התפילות און פוילן אלעס גוט, יקובלו לרחמים ולרצון לפני אדון כל.

ועם שלום ואחדות זוכין להשראת השכינה, ונחזור לענינינו ההאחדות ושלום ושלוה הוא כלי לקבל ברכה, והעיקר הוא שמחה הפנימית, ואמנם השמחה החיצונית חשובה היא כי זה מביא לידי שמחה פנימית, אך שלא להשאר ח"ו בשמחה החיצונית כי אז נשארינ טיפש עם התחפוש, רק שזה יותר קל ע"י השמחה החיצונית להשפיע בה לשמחה הפנימית, ושמחה הפנימית זה קבלה"ת באהבה ותשובה מאהבה, עם ההקדמה של שלום ואחדות, משנכנס אדר מרבין בשמחה, ואין שמחה כשמחת התורה, וכמובא בשם הרה"ק ר' שלמה חיים מקוידניב זי"ע הרוצה שיתקיימו נכסיו יטע בהן אדר (ביצה טז): פירות האדם ותולדות האדם הן מעשים טובים, ונכסיו של אדם הן נכסיו הרוחניים, והנכסים הגשמיים אינם בר קיימא שהיום כאן ומחר שם והם חיי שעה, ונכסיו הרוחניים הם חיי עולם, והרוצה שיתקיימו נכסיו, הם תשובה ומעשים טובים, שיהיו להם כיום, הרי בני' רוצים תמיד משתוקקים ונכספים להתקרב לאבינו שבשמים, וכמשי"כ חז"ל גלוי וידוע לפניך שרצונינו לעשות רצונך, אלא ששאור בעיסה - היצה"ר מעכב, ובפנימיות הלב רוצה כ"א להתקרב ולהתדבק לאבינו שבשמים ולהתעלות בתויר"ש ובמדות ובכל הענינים ובפנימיות הלב, כ"א מלא טוב ועומד ומשתוקק מתי אזכה, ומ"מ העצה טובה באדר זה זמן מיוחד שיתקיימו התשובה ומעש"ט שיהיו באדר, שיטע בהם אדר.

ולכ' אמאי לא מצינו בחודשים אחרים לשון של "מרבים בשמחה" רק באדר, וג"כ אמאי רק אדר יש בו חודש העיבור, ובתוה"ק יש פשעא"ס, ולפי"ז א"ש לשון החודש אשר נהפך להם, שהחודש כולו נהפך המשך בעמ' ב'

לומר לא וכן להשי"ת ממרן רביה"ק הרמ"מ זיע"א

פי הגוים האלה אשר אתה יורש אותם אל מעוננים ואל קוסמים ישמעו ואתה לא כן נתן לך ה' אלוקיך (דברים יח, יד).

בשם זקני כ"ק מרן אדמו"ר רבי אלעזר מנדל זיע"א על מה שאמר הכתוב ואתה לא כן נתן לך וגו', דלא כן רומז לצדיק, על פי מה שאמרו חז"ל (מו"ק טז:ז) מי מושל בי צדיק, שהקב"ה גוזר גזירה והצדיק מבטלה, והצדיק אומר להשי"ת לא וכן, דכשהחילה יש גזירה לא טובה על ישראל אומר הצדיק לא, ובטובה אומר כן והקב"ה מקיים דבריו, לכן נקרא הצדיק לא כן.

וזהו שאמר הכתוב אומות העולם אל מעוננים ואל קוסמים ישמעו, אבל ואתה ישראל לא כן נתן לך ה' אלוקיך פי' את הצדיק האומר לא כן להשי"ת, ע"כ.

וגם ביונתן בן עוזיאל פי' כן, ארום עממיא האלין דאתון עתידין למירדות יתהון, לחרווי עינא ולקיסומי קוסמיא צייתון, ואתון לא כוונתהון, אלהן כהניא שיילון אוריא ותומיא ונביא תריציא יחב לכון ה' אלהכון. נביא תריציא המונה לצדיק.

והוסיף על זה כ"ק מרן אבי הק' אדמו"ר זיע"א [מרן רביה"ק הרמ"מ זיע"א]. דבאמת האין יכולים לבא לדרגא של הצדיק לומר לא וכן לבורא כל עולמים, על ידי שהצדיק אומר לא כן להיצר,

וכמו שידוע בשם הרה"ק הבית אהרן מקארלין זיע"א שאמר חפציך אסודים (שבת קיג). וואס דיד ויילט זיך טאר מען נישט, פי' כשאומר לא לחפצי עצמו, וכן לחפצי שמים אז יכול לבא לדרגא לומר לא וכן להשי"ת. ממרן רבינו הקוה"ט זיע"א

לבוש הקאפטן הירושלמי

רבינו הקדוש מרן רבי אלעזר מנדל מלעלוב זיע"א תיקן ועשה כמה שינויים בלבוש הקאפטן הזהוב הירושלמי, כדי שלא יהא דומה לגלימת הישמעאלים דאז, וכל תבניתו עשויה על פי תורת הסוד.

והוא עשוי כולו מכ"ו חתיכות כמנין הוי"ה, וי"ג תפירות בקאלנער, ב' הבתי ידיים עשוי בצורת רצועות כרוכים על היד, ובסופו כפול יהיה לצד חוץ, ושם עשוי כצורת כריכות דאצבע, ומלמעלה למטה ב' צדדיו כמו רצועות של ראש, דהימין ארוך משל שמאל, ושוסע בקצהו מלמטה ב' שסיעות בשני צדדיו, ועוד, ואין איתנו יודע מה.

ועליו תיקן רבינו גם מלבוש העליון הקרוי דז'שיבע (זיבע) במתכונתו הידוע בסוד אור המקיף (יא)

עיין בסה"ק בני יששכר (מאמרי חודש תשרי י' סק"ז) בשם הרה"ק רבי פינחס מקארין ז"ע על ההבדל בין ישראל לעמים.

הרה"ק מרן רבינו הרמ"מ זיע"א ובנו מרן רבינו הקוה"ט זיע"א חיזקו הרבה מנהג זה ואמר שעכ"פ בשעת התפילות של שבת קודש ילבשו בגדי קודש אלו, והוא הקאפטן אשר נתפשט בכל חוצות ירושלים עיה"ק ת"ו, בסוד הכתוב (ישעי' נב, א) לבשי בגדי תפארתך

פנינים יקרים לפרשה

מי תשא את ראש בני ישראל לפקדיהם (ל, יב). סמיכות סוף תצוה לבי תשא, י"ל בס"ד על פי מה שכתב לעיל דאם בוחרין במנהיג, לא יהיה בשביל שוחד ממון, או שאר פניה גופנית ח"ו, רק יהיה בלתי לה' לבדו. ועל זה קאי הסמיכות, פרשת תצוה מסיימת קודש קדישים לה', ולהלן נאמר פי תשא את ראש בני ישראל לפקדיהם, למד שהבוחרין בו וגם הנבחר להיות רב ומנהיג יהיו שניהם כוונתם רק לכבוד הבורא יתברך שמו ויתעלה, וק"ל. (מנורת אהרן)

עשו להם עגל מסיכה (לב, ח). ראיתי בכמה ספרים שהקשו בענין המסעות שעברו בני ישראל בצאתם ממצרים כדי להעלות הניצוצות הקי הנטמעים שם, והלא האבות הקי ג"כ עברו דרך שם, וגם הם שמרו כל התורה כולה, כמו שאמרו חז"ל (קידושין פב., ועוד), ואיך לא הוציאו האבות הקי הניצוצות הקי, משא"כ השש מאות אלף יוצאי הגברים מיוצאי מצרים. ונראה לי שיש לומר כמה חילוקים ביניהם, ולענינו יש לומר שדור המדבר עשו את העגל, הריב על מי מריבה, ועברו גם על פי ה', ועשו תשובה ביד משה ואהרן, וכלל הוא במסכת סנהדרין (דף צ"ט) כי במקום שבעלי תשובות עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד שם, ולכן הוצרכו להוציא הניצוצות הקי מעמקי הקליפות דווקא על ידיהם. (קני המנורה)

מי תשא את ראש בני ישראל לפקדיהם ונתנו איש כפר נפשו לה' וכו' (ל, יא-ב). כתב בבעל הטורים, ונתנו, אם תקראנו למפרע יהי ג"כ ונתנו,

ירושלים עיר הקודש.

ופ"א כאשר הוצרך רבינו הרמ"מ לנסוע לחו"ל ופשט את הקאפטן, אמר על עצמו שמקיים בנפשו את הפסוק (ירמיה מו, יט) "כלי גולה עשי לך".

ואמר מרן רבינו הק' הרמ"מ מלעלוב זיע"א שאם אין הולכים על הקאפטן את הגארטל הרחב כנהוג, אזי ילבש גארטל לתפילה משום היכון, דלא סגי בגארטל התפור בקאפטן.

וביותר, דכיון דהרגילות הוא ללבוש את הגארטל הנ"ל על הקאפטן, וכן המלבוש העליון זיבע, אם כן זהו דרך חשיבותו, וצריך ללבושם לתפילה מעיקר הדין. עיין שו"ע (או"ח סי' צ"א). ועיין עוד בטעמי המנהגים (אות ע"א, ובקו"א שם), דיש ללבוש שני הגורות דייקא בתפילה, הא' להפסיק בין לב לערוה, והב' משום היכון לקראת אלוקיך ישראל.

ונעורר להחזיר את העטרה ליושנה במלבושי ה'קאפטן' זשיבע' וכו', מלבושים אלו נהגו ללבוש תלמידי הבעש"ט הק' כשבאו לגור בארה"ק, גם ידוע שהרה"ק מרן אדמו"ר הרא"מ מירושלים היה אומר על הלבוש של ירושלים, שהאבות הק' לבשו לבוש זה.

מרן הרה"ק רבינו אלעזר מענדל מלעלוב תיקן גם את ה"היינג לייכטור", מנורת נרות שתלויה בגג בתי הכנסת של בתי המדרש בירושלים וכן של בתי המדרש דלעלוב בכלל, כתהליף לנרות על השולחן שבת של האדמו"רים (בטיש), מחשש חילול שבת על ידי הזזת השולחן.

שיחת קודש המשך מעמ' א'

להם מן הקצה אל הקצה לרחמים גדולים וגמורים, וממ"י בחודש הזה שיש בו קבלה"ת ימי הפורים, לכן נבחר כל החודש באופן מיוחד לשמחה, וג"כ יש בו חודש העיבור כי שמחה צריך להיות בכפליים, כי שמחה אין לו שיעור, ולכן יש חודש אדר אשר הוא חודש השמחה פעמים בכפליים, וג"כ ידוע המאמר בשם הרה"ק ר' יעקב יצחק החוזה מלובלין ז"ע ועכ"א משנכנס אדר מרבין הקדושה ושמחה ובאב ממעטין הטומאה עם שמחה, וחזינו מזה שמחה הוא בכפליים.

ירחם המרחם ישמור המרחם עלי ועכ"י, העיקר הוא שכ"א ינצל את ימי האדר והרוצה שיתקיימו נכסיו יטע בהן אדר, ולהשכיל להכין עצמו לימי הפורים, וכ"א שעושה חשבה"נ רוצה להתקרב לאבינו שבשמים כי אין תכלית בחיים כאלו, וכ"א יודע שאף א' לא נשאר כאן מלפני כמה דורות, וידוע כמ"ש רש"י בתחילת התורה כמו שדרשוהו רבותינו ז"ל בשביל התורה שנקראת (משלי ח כב) ראשית דרכו, ובשביל ישראל שנקראו (ירמיה ג) ראשית תבואתו". וכל תכלית הבריאה הוא רק בשביל ישראל שומרי תו"מ, וכל תכלית ביאת האדם לעולם הוא בשביל עבודת השי"ת להתעלות בתו"ר ש ומדות טובות, וכ"א שחושב לעצמו האיך מתעלים צריך לדעת שהאופן להתעלות הוא רק ע"י התוה"ק וכן דייק מרן זקני רבינו מוהרמ"מ זיע"א בתפ"י שמ"ע "השיבנו אבינו לתורתך" ועי"ז נוכח לקרבנו מלכנו לעבודתך וכו', אפי' שצריך עוד ענינים, אך הדבר הא' הוא השיבנו אבינו לתורתך, וכתוב הלא כה דברי כאש נאום ה' וכפטיש יפוצץ סלע (ירמיהו נב, ט), סלע מרומז על היצה"ר, שע"י התוה"ק מתגברין על היצה"ר, וכמו שאמרו חז"ל (קידושין ל:). בראתי יצה"ר בראתי לו תורה תבלין.

וע"י פטיש זה אפשר לפוצץ את כל היצר הרע, ודבר הראשון צריך להכניס עצמו לעסק התורה הק', ואם רוצים לחזור בתשובה צריכים לעסוק בתוה"ק וע"י השיבנו אבינו לתורתך זוכים לקרבינו מלכינו לעבודתך וכו'. וידוע עוד בשם הרה"ק ר' שלמה חיים מקוידניוב על מה דאיתא (שו"ע או"ח) מי שיש לו דין עם גוי ידון עמו באדר, שהגוי הוא היצר הרע והרוצה לנצחו יתחיל לכובשו באדר. שאז בקל אפשר להכניעו, והקב"ה עשה ניסים בימים ההם בזמן הזה. שהניסים של אז מושפעים לזמן הזה. שאז נשפע אור גדול, לכולם און מקען פועלן אלעס גוט.

לו לך, מה שאדם נותן לצדקה יחזור אליו ולא יחסר לו בשביל זה כלום עכ"ל. ואמרו חז"ל (שבת ק"ד). אלף ב"ח, אלף בינה, גימ' ל' דל"ת, גמול דלים וכו'. ועפ"י הנ"ל אפשר לומר דלכן הטעמים על ונתנו קדמא ואולא, לומר לך דכאשר יודמן לאדם עני המחזור על הפתחים ומבקש צדקה, או הודמנות לתמוך בכל דבר שבקדושה, לגמול דלים ולתמוך במוסדות הקדושים, אז אל ישמט עצמו האדם, ואל ימתן עד שיבאו אליו להפצירו ולהתחנן לפניו, אלא יהי בבחינת ונתנו, קדמא ואולא, שיקדים וילך להזיל מעות מכספו ולתת צדקה, ויהי חלקו בין רודפי צדקה וחסד. וביכות מעשה הצדקה יתברך ממעון השמים, ויתקיים בו ונתנו גם למפרע, שמעשה הצדקה אשר עשה בעמיו יחזור אליו ולא יחסר לו בשביל זה כלום, רק יוסף ה' את חילו ויברך אותו אלף פעמים. (אבן יקרה)

העשיר לא ירבה והדל לא ימעיט ממתנית השקל וכו' (ל, ט). הקשה בס' דברי יואל ז"ע, למה הקדים העשיר לא ירבה ל"והדל לא ימעיט", הלא להדל קשה הרבה יותר לתת מהמעט שיש לו, מהעשיר אשר יש בכחו להרבות. ומתרג' שם בכמה אופנים עיי"ש. ואני הצעיר אמרתי לפרש לענ"ד עפ"י דברי החכם מכל אדם (משלי י"ח, כ"ג) ועשיר יענה עוות וגו'. דדרך העשיר להיות לבו גם עליו, וילבש גאות נגד העני, עד שידמה בעיניו כי הוא אנוש מובחר ועומד ברום המעלה נגד העני והמסכן, אשר ישפיל ערכו בעיניו, ולא ירצה להיות עמו בצוותא חדא, כי לבושה יחשב לו להיות אתו בפונדק אחת. ועל כן כאשר צוה הקב"ה ונתנו איש כפר נפשו לה', אז הי העשיר מצד טבעו רוצה להרבות בנתניה מול נתינת העני, כדי שיהי מורם ממנו פי כמה, לפיכך הי לו זה נסיון יותר גדול מן והדל לא ימעיט, דלהדל ניהא להיות בשוה עם העשיר, ע"כ ניסיון קל, א"כ שמיר הקדימה התורה לעשיר מאחר שנסיונו גודל מניסיונו של הדל, וק"ל. (אבן יקרה)

המשמש בקודש של הרבי ר' אלעזר מענדל זיע"א היה הרה"ח רבי הערש געריש גליקסון ז"ל, הוא היה גברא רבא ושימש את הרבי במסירות גדולה, ובמשך כל שעות היום עמד ושירת את הרבי באמונה, הוא היה רזה ובעל גוף חלש, ובכל זאת היה עומד במשך שעות ארוכות בגשם ובשלג ומסך בדף של עץ מעל ראשו של הרבי שעמד והתפלל בדביקות ליד הכותל המערבי. מסופר שאמו של ר' הערש געריש ריחמה עליו מי היה בנה יחידי, [ואולי היה בן יחיד בן הבנים] ושלחה שליח שיבוא אל הרבי ויאמר אליו ברמז שבנה ר' הערש געריש הוא איש חלש ואולי לא כדאי שהרבי ר' אלעזר מנדל יסמוך א"ע בהליכתו על הגבאי כל כך, מפני שהוא רזה וחלש מאוד. והסמים הרבי והפסיק לסמוך עליו, ותוך זמן קצר נחלה בחולשה גדולה מאוד הגבאי, ומיהרה אמו אל הצדיק להזכיר את בנה, השיב לה הרבי ר' אלעזר מנדל, הרי את ביקשת שלא לסמוך א"ע עליו, וכעת את רואה מי סמוך על מי, אם הוא סמוך עלי או אני סמכתי עליו. הבינה האשה ואמרה, אם כן מסכימה אני שהרבי יסמוך א"ע עליו. וכשהרבי החל לסמוך א"ע עליו נתראה בדרך נס, כי עי"ו שהרבי סמוך א"ע עליו הכניס בו נחוות ובריאות, זה היה שמירה בעבורו שיהיה לו בריאות ונחוות הגוף. ואין לנו השגה מה הם צדיקי אמת קדושי עליונים.

פ"א נתבסם הרה"ק הרא"מ בשולח"ט בפורים משתיית יין הרבה, יותר מכדי כוחו ונחלש מאוד, עד שהוצרכו לעזרו ולהכניסו לחדרו. וכשהכניסו בחדרו השכיבוהו על המיטה שינוח מביסומו וסגרו הדלת, ונאמן ביתו הרה"ח הערש געריש דאג מאוד לבריאותו של הרבי מי הוחלש כ"ב מהשתייה, פתח הדלת בחשאי אחר כמה רגעים, מי רצה להציץ לדאות מה המצב, ולגודל פליאתו ראה את הרבי יושב על כסאו במנוחה ומדרכו שקוע בשערפיו כאילו לא היה. ועמד ר' הערש געריש נדהם מי לפני זמן קצר היה חלש ובקושי יכול להזיז את רגליו, וכבר נהפך לגמרי לאיש אחר ועוסק בעבודת הקודש. הרים הצדיק את עיניו הק' והבין את מחשבות לבו של ר' הערש געריש ואמר לו: יש יחוד שמפיג שמרות. וזקיה"ק הרבי זיע"א היה מדייק בזה ואמר מהו אותו היחוד שמפיג את השמרות, וביאר שאחז"ל (ב"ב י, א) פחד קשה יין מפניו, מי דק פחד בעלמא יין חזק ממנו, אבל פחד ה' הוא חזק יותר מהיין והוא מפניו את כוחו של היין, וממילא אם עוסקים ביחוד ביראת שמים גדולה אז פחד ה' מפניו את היין, וצדיקי האמת עסקו ביחודים הללו ביראת שמים גדולה לכן הפיג את השמרות מיד, כי יראתם הגדולה הפיגה לגמרי את כח היין והשמרות.

הרבי מרן הרא"מ ושאר צדיקי אמת היו דבקים בה' במשך כל המערת לעת, הם היו מלאים אהבה ויראה להש"ת כל המערת לעת, ירחם המוחם וישמרו המרחם עלינו ועל כל ישראל, אין לנו השגה ואין אנו יכולים להשיג, אבל צריכים אנו ללמוד מוסר בפשטות, ולהוסיף ביראת שמים ולהוסיף בקיום התורה והמצוות, ותורה ועבודה וגמ"ח.

המשך בעמ"ד

ביום ט"ז אדר הוא יומא דהילולא של אדמו"ר הרה"ק הרבי ר' אלעזר מנחם מנדל מלעלוב זיע"א בן הרה"ק הרבי ר' משה מלעלוב זיע"א, הוא היה קדוש עליון, וגדולי דורו הפליגו מאוד בשבחו.

זקיה"ק הרבי זיע"א [מרן הרמ"מ] סיפר אודות הרה"ק רא"מ זיע"א, ובתודה"ק אמר עליו שהיה מרקד כל המערת לעת בעולמות העליונים, מי היה דבוק לגמרי בבוכ"ע כל המערת לעת ללא שום הפסק.

עוד היה זקיה"ק הרבי זיע"א רגיל לדבר אודות נשמתו הק' של הרה"ק הרא"מ, וסיפר את המעשה הידוע שהרבי ר' משה מלעלוב סיפר שבליל הוואך נאכט קודם שהכניסו לברית, נתגלו אליו ג' צדיקי אמת מהדורות הקודמים, וביקשו ממנו לקרוא את שם בנו הנולד לו אחריהם, ולשנים מהם הסכים, ואל הצדיק השלישי לא הסכים, והצדיקים לא הסכימו לקרוא את התינוק על שמו, הם הרה"ק הרבי ר' אלעזר מלזיענסק זיע"א והרה"ק הרבי ר' מענדל מרימנוב זיע"א, ובאמת על שמו נקרא בשם רבי אלעזר מענדל, והצדיק השלישי לא רצה לגלות מיהו. וזקיה"ק הרבי זיע"א היה רגיל לדייק בסיפור מעשה זה, ואמר שמוה יש ללמוד על גודל מעלת נשמתו הק', שהצדיקים מהעולם העליון באו לבקש שיקרא על שמו.

משהגיע הרה"ק ר' נפתלי חיים מדזיקוב זיע"א לעיה"ק ירושלים ת"ו, נכנס לביתו של הרה"ק רבי אלעזר מענדל זיע"א, ומידוע שדרכו בקודש היה שהתנהל בזריזות [כפי שקוראים 'שנעלער'] וכמובן שאין לנו שום השגה בדרכיהם של צדיקי אמת ואיננו יכולים להשיג, וכאשר בא למעון הקודש נכנס בזריזות ולא שאל שאלות, ונכנס ללא רשות לחדרו של הרבי ר' אלעזר מנדל שבאותה שעה היה ישן, ומיד יצא הרה"ק ר' נפתלי חיים זיע"א מהחדר, וזמן קצר אח"כ הקיץ הרבי ר' אלעזר מנדל משנתו ואמר, ר' נפתלי חיים איז מיר געקומען אנקוקן, האב איך איהם אנקוקט פון אויבן ביז אראם, א נס האט ער אז ער איז א ריינער. [ר' נפתלי חיים בא להביט בי, אני הבטתי בו מראש ועד כף רגל, ויש לו נס שהוא נקי].

ובדברים אלו הוכיחו על חפזונו, ואמר שיש לו נס שהוא נקי, היינו שלא הקפיד עליו על שנכנס לחדרו ללא רשות, ולכן לא היתה קפידה מפני שהוא נקי. וזוהו יש ללמוד איך היתה תנומתו של הרבי ר' אלעזר מנדל זיע"א, שבעת שישין הביט על הרה"ק ר' נפתלי חיים מראש ועד כף רגל. ירחם המרחם עליו ועל כל ישראל, הלואי שזוכה שיהיה הלימוד הטוב ביותר שלנו והתפילה הטובה ביותר שלנו כמו תנומתו של הרה"ק ר' אלעזר מנדל זיע"א, וכל צדיקי אמת הם לגמרי למעלה מהשגתינו.

הילולא דצדיקים

יום ג' י"ח אדר	רבי צבי קאדימבו ב"ר שמואל - קב הישר - (ת"ל) רבי אהרן משה מאורטש ב"ר יוסף יצחק (תרפ"ו) רבי יוסף דוד אשכנזי מבאביליא הי"ד ב"ר אברהם יהושע העשיל (תרע"ט - אדר א')
יום ד' י"ט אדר	רבי יחזקאל שרגא מדוקלא הי"ד ב"ר מנחם מנדל מפרסיטיק (תשנ"ב) רבי אשר ישעי' מוזאלקווא ב"ר נפתלי צבי מראדימוב (תרע"ו) רבי ישעי' מגריצא ב"ר יעקב יצחק מבלענדוב (תרע"ו) רבי מרדכי פנקל ב"ר יהודה אריה לייבוש מבוטשעטש - בוטושאן (תשמ"ד) רבי יעקב קאפיל מליקוב ב"ר קלונימוס (תקפ"ט - אדר א') רבי אברהם שמחה ב"ר ישראל הורוויץ מברנוב ב' המרא טבא (תרע"ז - אדר א')
יום ה' ט"ו אדר	רבי דוב בעריש מייזליש אב"ד ווארשא ב"ר יצחק "הידושי מהרד"ם" (תר"ל - אדר א') רבי יוסף לייפער מפיטסבורג ב' צדקת יוסף ב"ר דב בערצ'י מוסטנור (תשכ"ו) רבי שלום הריף ב"ר איסר אלמן ב' דברי רש (תקפ"ה) רבי שמחה אב"ד בובריקא ב"ר יעקב - תל' הרב ר"ז מאמפולי והמגיד מקאניץ. רבי יוסף דראביטש ממועזבו ב"ר יחיאל מיכל מייאנפאל. רבי יחזקאל מאליעסק ב"ר משה דוד מסטאניסלוב (תרצ"ב) רבי שמעון ב"ר משה סופר אב"ד קראקא (תרמ"ג) רבי מנחם ב"ר אלעזר כץ מפרסיטיק אב"ד צעהלים (תרנ"א - אדר א') רבי פינחס מנחם ב"ר אברהם מרדכי אלטר מגור ב' פני מנחם (תשנ"ו) רבי משה ב"ר טודרוס קינו של הה"ק ר"ש מבעלזא (תקי"ט) רבי גרשון אב"ד ניקלשבורג ב"ר משה פולין (תקל"ב - אדר א')
יום ו' י"ז אדר	רבי חיים יעקב מדוקלא ב"ר אברהם מטיטשין - תל' ר"מ מרימנוב (תקע"א) רבי אברהם מפראהביטש ורבי דוב בער ב"ד שלום שכנא - אחי הה"ק מרודין (תקע"ג) רבי יצחק פרידמן מבאביליא ב"ר אברהם יעקב מסדיגורא (תרע"ו) רבי יוסף מדינבו ב"ר צבי אלימלך מבוריש (תיצ"ב - אדר א')

יום ג' י"ח אדר	רבי מאיר שלמה יהודה ממעוריטש ב"ר יצחק יעקב מביאלא (תש"ב) - רבי יחזקאל הלוי לוינשטיין משגיח ישיבת פוניב' (תשל"ד) רבי יחזקאל מקאניץ ב"ר שמחה ו"א ב"ר ארי' יהודה לייב - חתן המגיד מקאניץ (תקפ"א) רבי יצחק הכהן מטבריה ב"ר שלמה זלמן אשכנזי - תל' רבי אברהם מקאליסק (תקפ"ו) רבי יחיאל מיכל מלעכוויטש תל' ר"מ מלעכוויטש (תקפ"ז) רבי משה ב"ר ישעי' פירסט אב"ד מאראש - וואשערהעל - מראה משה (תרל" - אדר א') רבי אברהם יהודה לייב מבראק - תל' הה"ק מקאצק חי' הרי"ם ושפ"א ועוד (תרנ"ה) רבי אביגדור מטיטשענסטוב ב"ר שלום מפיטיטיק (תרצ"ו) רבי אברהם מקרעסטיו ב"ר ישעי' (תרפ"ו - אדר א') רבי מנחם מנדל מאטוואצק ב"ר שמעון מקסערנאוויץ (תרפ"ט - אדר א')
יום ד' י"ט אדר	רבי דוד ב"ר צבי אלימלך מדינבו - צמח דוד (תרל"ד) רבי יעקב שמשון ב"ר חיים מקוסוב (תר"מ) רבי אברהם דוד נפתלי ירחמיאל מפאריסוב ב"ר יהושע אשר - זכותא דאברהם (תרע"ב) רבי יהודה ב"ר יהושע פולק גרינוואלד אב"ד סטמ"ר ב' שבט מיהודה, זכרון יהודה ועוד (תר"ם) רבי מאיר יחיאל האלשטאק ב"ר אברהם יצחק הלוי מאוסטרובצה - מאיר עיני חכמים ועוד (תרפ"ח) רבי עמנואל מפאניניץ ב"ר אברהם משה (תרצ"ט) רבי יצחק קאליש ב"ר יוסף מאמשינוב - אמרות קודש - ימות עולם (תשנ"ג) רבי שמחה ב"ר זאב ענגל אב"ד ראדומיטשלא (תרצ"ב ו"א תרצ"ה - אדר א')
יום ה' ט"ו אדר	- רבי מאיר (מהר"ם) ב"ר יעקב שיף (שצ"ג) "א שנה" ז' ניסן, רבי יואל ב"ר שמואל סירקיש הב"ח (ת"א) רבי שלמה זלמן הכהן אשכנזי מוילנא ב"ר צבי יהודי - תל' ר"מ מייטעפסק (תקנ"ט) רבי יצחק מנחם הלוי מוואלברום ב"ר פנחס מאפסא - חתן הרה"ק רבינו משה מלעלוב זיע"א (תרל"ד) רבי צבי אלימלך מבערשט ב"ר אלעזר מלאנצאהוט - יודעי בינה (תרס"ד) רבי אברהם יהושע העשיל ממאלין - ראדומיטשלא ב"ר חנוך הענין דב - חתן ר"ב מגריבו-צאט (תשס"ו) רבי רפאל בלום אב"ד קאטשו ב"ר שמואל - בריכות שמים (תשס"ח - אדר א') רבי שלמה זלמן אויערבאך ב"ר חיים יהודה לייב ב' מנחת/הליכות/שולחן שלמה ועוד (תשנ"ה - אדר א')
יום ו' י"ז אדר	הרב רבי אלימלך ב"ר אלעזר ליפמן מלזיענסק ב' נועם אלימלך (תקמ"ז) רבי יצחק אלחנן ב"ר ישראל איסר ספקטור מקובנא (תרנ"ז) רבי יצחק אלחנן אב"ד קאנוא (תרנ"ג) רבי פנחס שפירא מפיטשקא ב"ר יהודה מאיר ב"ר מקאניץ (תקפ"ו) רבי אביגדור מדוקלא ב"ר ארי' לייב מטארניגראד - אחי הד"ח מצאנא (תרל"ג) רבי יהודה לייב ב"ר נפתלי בורנשטיין אב"ד צ'צ' פלאטיטשין - שו"ת מהרי"ל טל ירושלים (תרמ"ט) רבי ארי' לייב אב"ד ברעזין ב"ר ישראל סלאנטער (תרנ"ו) רבי אריה לייבוש הלברשטאם מגריבו ב"ר אהרן מצאנא (תרצ"ה - אדר א') רבי בנימין פוקס מאראדעא וברשעוויא באנאי ועוד ב"ר משה צבי הערש (תרצ"ו)

מאוצר רבינו של"מ"א

המשך מעמ' ג'

*

בימי חודש אלול ותשרי נהגו רבוה"ק לנסוע הרבה להברון ת"ו, ופ"א נסעו בין כסה לעשור, וביום שלש עשרה מידות החליט הרבי ר' אלעזר מענדל שבדעתו כבר לחזור לעיה"ק ירושלים ת"ו וכבר הזמינו עגלה שתוליך בחזרה את החברייא לירושלים, אך כשרצה ללכת ממערת המכפלה אמר הרבי ר' אלעזר מענדל שאינו יכול ללכת מפני שהאבות הקדושים עדיין לא נפרדו ממנו, ובעלי העגלה כעסו על העיכוב, ובראות החסידים שבעלי העגלה רוצים לברוח, נאלצו לעלות על העגלות ולנסוע לירושלים מבלעדי הרבי, [וא' מהחסידים אמר בדרך בדיחותא, שאם האבות הק' אינם רוצים להיפרד, אזי הסוסים יפרדו...] ורק המשמש הנאמן ר' הערש געריש נשאר עם הרבי.

וכאשר הבין ר' הערש געריש שכנראה רצון קדשו של הרבי לשהות בחברון עד מוצאי יום הקדוש, רץ בזריזות לסדר את כל הענינים בחברון וסידר כל הנצרך לערב יום הקדוש, ובעצמו כיבס את בגדי הרבי, ורץ לקנות תרנגולים לכפרות וצרכי סעודה וכו', ובערב יום כיפור היה ר' הערש געריש עסוק מאוד בהרבה ענינים עד שהגיע הזמן שנתקדש היום, ולא הספיק לאכול סעודה המפסקת, והיה קשה לו מאוד לצום, ובא לפני הרבי ר' אלעזר מענדל והתאונן על גודל חולשתו, [ואולי לא היה צריך לבא לרבי והרבי ידע מעצמו], והוציא הרבי ר' אלעזר מענדל את קופסת הטביק שלו והגישה לאפו של ר' הערש געריש שיריח, ומיד הרגיש שמוחות רעניים נמסכים בכל עצמותיו, כאילו אכל זה עתה סעודה גדולה ושתה לרויה, ומאותו רגע ועד למוצאי התענית לא חש בשום חולשה, ואמר ר' הערש געריש שזה היה יום המיפורים הקל ביותר במשך כל ימי חייו. אין לנו השגה בצדיקים ואפ"י 'בשמעק טאביק' של צדיקים, והעיקר המוטל עלינו הוא רק האמונה להאמין בצדיקי אמת, ויאמינו בה' ובמשה עבדו, וגם כך יאמינו לעולם, וצריך להאמין בפשיטות ובשלימות בבעש"ט הק' ובתלמידיו הקדושים ולדעת שאין לנו שום השגה בכל צדיקי אמת ואין לנו יכולים להשיג.

*

בשנת תר"ל ביקר בנו הרה"ק משינאווא בעל דברי יהוקאל זי"ע בארה"ק, וביקר בביתו של הרבי ר' אלעזר מענדל, ונפשו נקשרה בנפשו. הם נסעו יחדיו להברון כדי להשתטח על קברי אבות, ובהיותם בדרך פנה הרה"ק הרבי ר' אלעזר מענדל אל הרה"ק משינאווא ואמר לו: סטראפקווער רב! [באותה העת עדיין לא היה רב בשינאווא אלא בסטראפקוב] אזי זעהט די בערג טאנצן מיט די גיוואלדיגע זכיה או די הייליגע אבות האבן געטרויטן אויף זיי. [אתם רואים ההרים וקודים משמחה על הזכיה הנפלאה שהאבות הקדושים דרכו עליהם]. השיב הרה"ק משינאווא ברוב ענוותנותו ואמר 'אתם רואים'.

וכבר ביארנו כמ"פ שאע"פ שברור ופשוט שאין לנו שום השגה בכל צדיקי אמת ואין לנו יכולים להשיג, אבל מכל מעשי צדיקים צריך לזכור ללמוד תמיד מוסר בפשטות, שאם הצדיקים היו גדולים כ"כ, אנו צריכים להתחזק עכ"פ בפשטות בתורה ויראת שמים ומידות טובות, תורה עבודה וגמילות חסדים.

שהיתה עבור צרכי הרבי ובני משפחתו והמסתופפים בצלו, וקופה אחת גדולה עבור כלל הציבור. באחד השנים אירע איזה עיכוב עם משלוח הכסף, וקרבו ימי החג ועדיין לא הגיע הכסף מחו"ל, והיה הרבי שרוי בדאגה, האיך יוכל לחלק כספים בשנה זו.

ואמנם לאחר כמה ימי צפיה הגיעה הקופה הקטנה עבורו ועבור בני משפחתו, אבל היות שלא הגיעה הקופה עבור הכלל, חילק רביה"ק את הכסף חלק כחלק, ונתן מעט עבורו וב"ב ואנשי שלימו, והשאר חילק עם כלל הנצרכים. ואח"כ אחר כמה ימים הגיעה חלוקה הגדולה, והיה נכון מה לעשות, אך לא שינה מהצדקה וגם באותה שנה חילק את כל הקופה הגדולה לכלל הנצרכים.

באותם ימים שררה עניות גדולה בקרב ציבור בני ירושלים ת"ו, וגם מעיל קרוע היה בגדר 'מציאה' בימים ההם בירושלים, יעזור השי"ת שיהיה אך טוב וחסד לכל ישראל וכל הרע על הגוים הרשעים, וכאשר בא עמי לביתו, היה רבי נותן לו לאכול, וכדי שיהיה לו נוח לשבת, השאיל לו מעיל להתחמם מפני הקור ושיאכל בנעימות, ופעמים רבות אירע שהעמי סבר שהרבי נותן לו את המעיל במתנה, ואחר שסיים את סעודתו יצא מהבית כשהוא לבוש במעיל. ובאופן זה נעלמו מהבית הרבה בגדים, עד שהרבנית הצדקנית אמרה לרבי בדאגה, בסוף תשאר לגמרי בלא שום בגד...

*

בקרב חסידים מקובל שהרבי ר' אלעזר מענדל זי"ע נסתלק מן העולם בעת שנטל נטילת ידים לסעודת פורים, ונסתלק מרוב דביקות ואתקטר בחד קטירא, ואין לנו השגה ואין לנו יכולים להשיג, ואיתא בשם הבעש"ט הק' שיש סוד בנטילת ידים שרק הד בדרא יודע מזה.

ואמרו על הרה"ק הרבי ר' אלעזר מענדל זי"ע שהיה לו ידיעה בסוד זה, וזוהו נתדבק בבוב"ע. ואין לנו השגה ואין לנו יכולים להשיג, אבל מכל מעשי הצדיקים צריכים ללמוד מוסר בפשטות, שאם הצדיק אמת היה גדול וקדוש כ"כ, א"כ בודאי שעלינו ללמוד מוסר בפשטות, להתחזק יותר בתורה ויראת שמים, ולהתחזק יותר בקיום התורה והמצוות, ולהוסיף עוד בהתמדת התורה ויראת שמים, ולהתחזק בתורה ועבודה וגמילות חסדים.

ומכל הדברים הללו אף שהם עליונים ורמים ואין לנו בהם שום השגה, מ"מ צריך להביא אותנו לידי התעוררות תשובה, ולעורר אותנו לתשובה שלימה, להטיב דרכינו יותר ויותר בכל הענינים, וירחם המורחם וישמור המרחם עלי ועל כל ישראל.

ואם הצדיק הזה היה קודש קדשים וגבוה כ"כ, א"כ צריכים אנו עכ"פ להתחזק בפשטות ולהוסיף בלימוד התורה והמצוות. והכל צריך להיות מיט א גזונטע אידישע שמחה שטענדיג,

כי כל עבודת האדם צריכה להיות בשמחה ובטוב לבב מרוב כל, וכפי גודל השמחה שיש לאדם בקיום המצוה, כך יש למצוה עליה גדולה יותר ותיקון גדול יותר.

זכות רביה"ק רבי אלעזר מענדל מלעלוב זי"ע בן הרה"ק רבי משה מלעלוב זי"ע, יגן עלינו ועל כל ישראל לנצח, ויעזור השי"ת וירחם מיר זאלן אלע צוזאמען האבן אויסג'פועל'ט אלעס גוט'ס.

נפלאות מסופר אודות מעשי הצדקה וחסד שהיה עושה, ושמעתי מהרה"צ רבי משה אדלר זצ"ל, שכאשר באו עניים לביתו של הרה"ק ר' אלעזר מענדל זי"ע וראה עני מלובש במלבוש שאינו ראוי, כי בימים ההם היה עניות גדולה, מיד נתן לו הרבי מלבוש שהיה בבית, והרבנית ראתה שנשארו בלא מלבושים בבית, שהרי גם לא היו גבירים גדולים, ואמרה לרבי בדאגה, לבסוף עוד נשאר לגמרי בלא מלבושים, אך הרבי לא דאג ואמר מה שאנו צריכים יהיה לנו בין כך.

גדולי דורו הפליגו מאוד בשבח וברוממותו, ומסופר שפ"א ישב הרה"ק מצאנו זי"ע אחר שסיים את הסדר בליל פסח וסיפר ממה שהיה בעולמות העליונים בשעת הסדר, ובתוך הדברים אמר לבניו הק', מי מכם יודע איזה יהודי ערך את הסדר הנאה ביותר בעולם, ואמר להם הרבי ר' אלעזר מענדל מלעלוב בירושלים.

*

תפלת מנחה ומערב היה רגיל להתפלל על יד שריד בית מקדשינו הכותל המערבי, והתפלה היתה נמשכת באריכות גדולה ככוונת ויהודים גדולים. כי היה מכין גדול והיה גדול בקבלה, והיה עומד שעות ארוכות בתפלתו. ופ"א בעת עמדו בתפלה בא ערבי רשע, וכשראה את הרבי עומד ומתפלל לפני הכותל המערבי, הכהו מכות נמרצות ברצועה של עור או במקל, אך הרבי לא זו ממקומו וראו שאינו מרגיש כלום בשעת מעשה, כשהלך לביתו התלונן על כאבים, ואמר שאינו יודע למה כאב לו, עד שסיפרו לו אח"כ מה שאירע לו בעת שעמד בתפלה.

וכן היה דרכו בקודש, שבשעה שהיה עומד בתפלה היה מולו דביקות, ולא היה מרגיש כלום, בבחי' התפשטות הגשמיות, ואין לנו השגה ואין לנו יכולים להשיג את מעלות הצדיקים ויראתם ודביקותם, כי כל מהותם היתה חטיבה של יראת שמים כל המעת לעת, וע"ד מ"ש הרמ"א בסעיף הראשון בשו"ע, 'שויתיה ה' לנגדי תמיד' הוא כלל גדול בתורה ובמעלות הצדיקים אשר הולכים לפני האלקים, כי אין ישיבת האדם ותנועותיו ועסקיו והוא לבדו בביתו, כישיבתו ותנועותיו ועסקיו והוא לפני מלך גדול, ולא דבורו והרחבת פיו כרצונו והוא עם אנשי ביתו וקרוביו, כדבורו במושב המלך. כ"ש כשישים האדם אל לבו שהמלך הגדול הקב"ה, אשר מלא כל הארץ כבודו, עומד עליו ורואה במעשיו, כמ"ש 'אם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו נאם ה', מיד יגיע אליו היראה וההכנעה בפחד השי"ת ובושתו ממנו תמיד.

*

מסופר שפ"א אמר לבנו הרה"ק הרדצ"ש זי"ע, שכאשר הוא אומר לכותל המערבי 'א גוט שבת', הכותל משיב לו א גוט שבת. וזה רמז על השכינה הק' שעונה לו גוט שבת. ויש מאמר שהרבי ר' אלעזר מענדל הראה על אבן ככותל המערבי, ואמר ששם יתגלה משיח, ואין לנו השגה בזה. ובכל דבריהם של צדיקי אמת יש פירושים עד א"ס, ויתכן שביאר שמש"ח יעמוד ליד אותו אבן ומשם יתגלה. עוד מסופר שפ"א הפצו אנ"ש לנסוע לעיה"ק חברון בערש"ק, ואמר שבליל שבת קודש באים האבות הק' לכותל המערבי. אך באמת היו הרבי ר' אלעזר מענדל ובנו הרבי ר' דוד'ל היו דבוקים מאוד בחברון, והיו שם ימים רבים וכפי שהזכרנו לעיל שבעש"ט היו יושבים בחברון עיר האבות.

*

עוד מסופר אודותיו, שבכל שנה קודם פסח היתה חלוקה בירושלים, ושלחו סמום גדול מחו"ל כדי לחלק כספים לבני ירושלים לצרכי החג. והרבי ר' אלעזר מענדל היה ממונה על החלוקה, והיו לו ב' קופות, קופה אחת קטנה